

דף קט.

יו"ד סימן רכג פעיף ד

עין משפט א.ב.

ה. ד. הבן הזה האסור בירושת אביו אם נתן ^ב ירושת אביו לאחיו או לבנו הרי זה מותר לו ליהנות מזה, וה"ה אם פרע הירושה בחובו או לכתובת אשה צריך להודיעם ^ע, שאלו נכסי אביו שאסרם עליו בהנאה.

חור"מ סימן שמו פעיף ה

עין משפט ג.ד.

ה. ו. הגוזל את אביו ונשבע לו שלא גזלו ומת האב, אם אין הגזילה קיימת או שהשתנתה הרי זה עושה חשבון עם אחיו על הקרן ^ב שגזל את אביו, ואם הגזילה קיימת חייב הנגזל להוציאה מתחת ידו ^ז וע"כ נותן הגזילה לאחיו ועושה עמהם חשבון.

הגה: וי"א דאינו נוטל כלום נגד הגזילה ^ק, ואם הוא עני ואינו יכול לוותר על חלקו, לזה מאחרים, והם באים ונפרעים מחלקו ^ר.

ה. ז. אם אין ליורש שהוא הגזולן אחים, הרי מוציא הגזילה מתחת ידו לבניו, ואם אין לו בנים נותנה לבעל חובו בהלוואתו או נותנה לצדקה, וכיון שיצאה הגזילה מתחת ידו נפטר, אע"פ שנתנה במתנה או פרעה

ס. פי' שמראה להם מקום ואומר להם נכסים אלו אסר עלי אבא ואיני יודע מה אעשה בהם טלו לעצמכם ותעשו מהם מה שתצוו, וכן בחוב וכתובת אשה מיירי שב"ד מגבין להם שלא מדעתו מנכסים אלו, אבל מדעתו אסור, כמו בסי' רכ"א. ש"ך ס"ק ד'.

ע. שהוא מוכרח ליתנם להם ולא יהיה לו טובת הנאה עליהם. כ"כ הב"י.

פ. רמב"ם שם הלכה ב' ממשנה שם, וכתב ה"ה דגם על החומש עושה עמם חשבון, אלא שאין חומש נוהג בזמן הזה משום כך לא הזכירו הטור והמחבר. סמ"ע ס"ק י"א.

צ. לקיים מצוות השבה, ואח"כ חוזר ונוטל כדי חלקו ממקום אחר וזהו שסיים ועושה עמהם חשבון. סמ"ע ס"ק י'.

ק. כ"כ הטור, ופי' הוא בעצמו לא יטול מהן אבל המלוה יטול אם הגזולן עני, ובפרישה כתב טעם מחלוקתם. סמ"ע ס"ק י"ג.

ר. כך פירש הטור לשון המשנה שאמרה ואם אין לו פי' שאין לו לגזולן לוותר או יבא המלוה ונפרע מהאחין כדי חלקו שקיבל. אבל הרמב"ם והמחבר פירשו במשנה אם אין לו היינו אין לו אחים ולא בנים אז לזה מאחרים כדי כל הגזילה ומחזיק המעות לעצמו, והבע"ח בא ונפרע מידו ומוציא מידו כל הגזילה ויצא ידי השבה. סמ"ע ס"ק י"ד.

בחובו, והוא שיודיעם ^ש ויאמר להם זה גזל אבא.

הגה: וי"א דאם אין לגזלן אחים נותן הגזילה ^ת לאחי אביו.

ח"מ סימן שסז סעיף ו

עין משפט ה.

ח. הגוזל את הגר ונשבע לו ^א ומת הגר בלא יורשים, אפי' שהודה לגר לפני שמת וזקפו עליו במלוה ^ב, אע"פ שהגזלן זכה בגזילה כזוכה מנכסי הפקר ^ג מ"מ חייב להוציא הגזילה מתחת ידו.

ש. מימרא דרב פפא שם.

ת. טור כשיטת רש"י שם.

א. ה"ה בלא נשבע לו. כ"כ בני"י. באר הגולה אות צ'.

ב. מחלוקת ר"ע ור' יוסי הגלילי בברייתא שם ופסק כר"ע, ואפי' זקפו עליו במלוה ג"כ חייב להוציאה מתחת ידו לקיים מצוות ההשבה וליתנו לצדקה, שבזמן הבית היה צריך ליתנו לכהנים שהן זכו בהן משלחן גבוה שנאמר בפ' נשא "האשם המושב לה' לכהן יהיה", ובזמן הזה שאין קרבן אשם שעוסקים בו הכהנים ואין שייך שולחן גבוה, משום כך נותנם לכיס של צדקה וחולקים ממנו לכל העניים בשוה. סמ"ע ס"ק י"ח.

ג. דכיון שזקפו עליו במלוה נעשו נכסי הגר ונכסיהן הפקר לאחר מיתה וכל הקודם להחזיק בהם זכה. סמ"ע ס"ק י"ז.